СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXII. Ч. 254. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 30. жовтня, 1924. VOL. XXXII. No. 254. Jersey City, N. J., Thursday, October 30, 1924. THREE CENTS

Третий Конґрес Обєднання.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА., 28. жовтня. — Серед поважного настрою й глибокої розваги відбувся ту нині Третий Український Конґрес, скликаний Обєднанием Українських Орґанізацій в Америці.

На конґрес зявилося несподівано велике число делеґатів. Не дивлячися на тяжке безробіття, що панує в богато сторонах Злучених Держав, на Конґрес приїхало 65 учасників, які представляли коло півтора сотки центральних і льокальних орґанізацій. Кромі сього на Конґрес наспіло багато телеґрам та привітів в яких товариства виправдували свою відсутність на Конґресі тяжким безробіттям; богато з них заслало ріжні суми на народні цілі гроші, які вони малиб видати на кошта вислання делеґата.

ОРҐАНІЗАЦІЯ КОНҐРЕСУ.

Конґрес отворив короткою промовою предсідатель Обєднання, о. Володимир Сполітакевич. Для ведення нарад Конґресу вибрано опісля: гр. Омеляна Ревюка, яко предсідателя, а гр. Миколу Воробця з Ню Йорку та дра Осипа Назарука з Шикаґо, як секретарів. Після сього вибрано комісії: веріфікаційну, зажалень, преси й резолюційну.

ЗВІТИ УСТУПАЮЧОГО УРЯДУ.

Слідували з черги звіти уступаючого уряду Обєднання Українських Орґанізацій в Америці. Предсідатель о. Володимир Сполітакевич. та директор Канцелярії др. Лука Мишуґа подав начерк загальної діяльности Обєднання, виказували його заходи коло несення помочі старому краеви, коло скріплення допомогової акції американських Українців, перешкоди з якими Обєднання стрічалося мало не на кождому кроці від всяких явних і тайних ворогів, та представили, що орґанізація зробила помимо всіх перешкод в сей рік тяжкого занепаду народного духа.

Касієр гр. Теодор Грицей представив подробичний стан каси, з якого виходить, що Обєднання зібрало понад 18.000 долярів, та виказав, як сї гроші розділено. Гр. Дмитро Штоґрин, рекордовий секретар, представив заходи Обєднання коло гуртовання Українців та його діяльности супроти чужих урядів. Наконець зложив звіт гр. Михайло Дармограй, фінансовий секретар.

Гр. Г. Пипюк, голова контрольної комісії, іменем сеї комісії зложив звіт, що комісія за кождим разом находила діловодство Обєднання у взірцевім порядку. Канцелярія мала докази на кожду посилку, і кожда посилка пішла туди, куди її призначили жертводавці.

По короткій дескусії збори уділили уступаючому виділови вотум довіря та признання за його совісну працю.

СПРАВА ДОМУ НАРОДНОГО КОМІТЕТУ.

Конґрес рішив вирішити остаточно справу дому „Українського Народного Комітету" в той спосіб, щоби перебрати сей дім під заряд Обєднання.

НАЧЕРК БУДУЧОЇ ПОЛІТИКИ И ДІЯЛЬНОСТИ.

По обідній перерві наступив політичний реферат Дра Луки Мишуґи. В оживленій дискусії, яка вивязалася, ряд бесідників з Січової Орґанізації виступало з думкою про потребу проголошення для України засади дідичного гетьманату.

В сій справі, однак, бесідники не ставили до Конґресу ніякої резолюції, і Третий Конґрес тим самим в сій справі не заявлявся.

Гр. Омелян Ревюк предложив реферат у справі несення допомоги старому краеви. В дискусії над рефератом виринуло богато других проектів.

Конґрес приняв опісля резолюції, предложені референтами та видав відповідні директиви новому урядови.

ВИБІР НОВОГО УРЯДУ.

До нового уряду увійшли: о. Володимир Сполітакевич яко голова; гр. Семен Ядловський, о. Іван Ортинський, гр. Василь Титанич та др. Мирослав Сіменович яко заступники голови; др. Лука Мишуга яко секретар рекордовий; гр. Михайло Дармограй яко секретар фінансовий; гр. Теодор Грицей яко касієр; гр. Омелян Ревюк, о. Степан Вашишин, гр. Михайло Рибак, гр. Микола Воробець, гр. Василь Сорочак, гр. Василь Шабатура, гр. Петро Сокальчук, о. Лев Вань, гр. Михайло Тимофіїв, гр. Іван Пеленський, яко члени уряду. До контрольної комісії увійшли: о. Лев Левицький, гр. Матій Хандога та о. Михайло Гурянський.

На конґрес наспіло понад 40 телеґрафічних привітів від ріжних українських товариств та одиниць у Львові, від Військового Орґанізації; дра Евгена Петрушевича; Центрального Союза Українського Студентства в Празі, групи Української Національної Молоді Високих Шкіл в Чехословацькій Республиці і других.

Конґрес закінчився пізним вечером.

НАРОДНИЙ КОМІТЕТ УХВАЛЮЄ ВІДДАТИ ДІМ ОБЄДНАННЮ.

На спеціяльним надзвичайнім засіданню уряду Народного Комітету, котрий заряджує домом у Ню Йорку, взято під розвагу рішення Третого Конґресу Обєднання, щоби перевести Народний Дім сього Комітету в Ню Йорку на Обєднанне.

Збори рішили всіми голосами проти одного сповнити волю Третого Конґресу.

ПОВСТАНЧИЙ РУХ.

З Буковця повідомляють, що там через Яси одержано звістку про вибух дуже поважного повстання в одеськім районі. Гаслом до повстання послужила відмова селян видавати збіже совітській владі. До повсталих селян мало приєднатися військо. Повстанці нібито рушили на Одесу, куди повтікали представники совітської влади. Кілька маґазинів з військовою амуніцією немов бито висаджено в повітря. Дальших відомостий про це повстання не одержано.

У чигиринському повіті на Київщині протягом останніх трьох місяців оперував повстанчий відділ Оняжка і Цибульського який доконав богато нападів на совітські склади та комуністичні партійні установи Большевицьке військо тепер розбило цей відділ при чім Оняжка й Цибульського розстріляно на місці. У Київі побито „селькора" уманської селянської ґазети Запаска, а в с. Григорівцях на Чернигівщині зроблено замах на убивство селькора Міціяка.

ВИВОЗЯТЬ.

„Ек. Жизнь" з дня 7. вересня повідомляє, що між Добровольною фльотою та Експорт хлібом підписано умову на вивіз 7 міліонів пудів збіжжа, заготовленого в Одеській та Подільській ґуберніях. Лондаиська контора Доброфльоти приступила до жвавого фрахтування кораблів для чорноморсько-азовських портів. Зафрахтовані кораблі насамперед підуть у порти Азовського моря, щоб використати, їх повністю, поки море, ще не замерзло.

На ґрунті такого жвавого вивозу збіжжа з голодного краю на минулому тижні дійшло до поважних розрухів у Миколаївськім та Одеських портах. Грузчики портові робітники і робітники державних підприємств оповістили страйк проти вивозу хліба за кордоном. Нагрузка зерна на кораблі була припинена. Для охорони портів викликано кулеметні відділи.

НЕ ВИДАДУТЬ УБИЙНИКІВ ЕРЦБЕРГЕРА.

Будапештенський суд, на внесення прокураторії відмовив домаганню німецького суду, видати Шульца, убийника Ерцберґера тому, що між Німеччиною і Мадярщиною нема екстрадиційного договору та що злочин Шульца належить до політичних.

УКРАЇНСЬКА АРХИТЕКТУРА

Репрезинтантивна вітка українського мистецтва, якою без сумніву є архитектура, не мала щастя до дослідників. Писали про неї археольоги та історики мистецтва, які здебільша не будучи архитектами, не могли ні собі ні другим зясувати конструктивної льоґіки і випливаючого з неї багацтва та форм української архитектури. На тлі того поневільного непорозуміння повстав цілий ліс леґенд, які переліцитовують себе куріозністю. Тому з приємністю беремо до рук зшиток пражського „Умені Сльованоу" (Берно 1924, ч. IV.) всеціло посвячене українській літературі. Короткий, але змістовний текст архитекта Володимира Січинського в чеській і французькій мові ілюструє около 30 розкішних знимок і рисунків, з яких, як свій так і чужий може уявити собі, що таке українська архитектура, які її пражерела та еволюційні етапи.

НОВІ ОСТРОВИ.

В данціґському заливі, в устю Висли утворилися два нові острови, один на 30 другий на 6 гектарів великий. Сенат вільного м. Данціґа взяв острови в посідання та казав іх засіяти та засадити вербами. Вони служать головно риболовцям, які витягають там свої лодки та розставляють там сіти. Тому, що деякі з риболовців спорили вже на тему власности поодиноких частин. Сенат Данціґу проголосив власністю держави.

ЛЕНІНГРАД БУДЕ ЗНОВУ СТОЛИЦЕЮ.

Совітський уряд задумує перенестися знову до Ленінграду, щоб в той спосіб зменшити надмір населення Москви. В тій цїли задумують перенести в першу чергу комісаріят, здоровля, торговлі, військові та середні школи, а з часом і цілий уряд, який мавби поміститися в зимовому царському твірці.

9.000 РОЗСТРІЛЯНОХ РГУЗИНІВ.

По інформаціям париського представництва Грузинів, влада на Кавказі розстріляла дотепе около 9.000 повстанців.

ІНВАЗІЯ МЕДВЕДІВ.

В архангельському повіті появилися медведі, які винищують селянам худобу. Селяне орґанізують пляново боротьбу з медвежою інвазією.

ДНЕВНИК ТРОЦЬКОГО.

Московські часописи доносять, що з кабінету Троцького пропав без сліду його щоденний записник. На розпорядок Троцького змобілізовано усю поліцію і визначено велику нагороду тому, що поверне дневник назад.

УМОВІ РОБІТНИКИ ПОЗА ОБЕЗПЕЧЕННЯМ.

Після розпорядку польського міністерства праці і суспільної опіки — робітники, які підлягають обовязкови обезпечення на випадок безробіття, треба вважати усіх робітників, занятих в підприемствах вичислених в статі закону за виїмкою умових, які не виконують фізичної праці.

ЗА КРИВОПРИСЯГУ.

Львівський суд засудив Олександра Левіцького, власника складу порцеляни у Львові на 3 місяці тюрми за кривиприсягу.

КІЛЬКІСТЬ МЯСНОЇ ХУДОБИ НА УКРАЇНІ.

У звязку з неврожаєм цього року і з короченням хлібного експорту з України радянська економічна політика занята питанням про компенсування цього хлібного вивозу збільшенням вивозу другорядних продуктів сільського господарства та сировини, а в першу чергу мяса. Після даних Держпляну кількість мясної худоби на Україні в 1924 р. є така: великої рогатої худоби — 7,4 міл. голів, овець — 8,3 міл. гол., свиней, — 2,4 міл. гол. Коли-б на Україні мався нормальний вихід на убій, то мясні ресурси на Україні становили-б в 1921 р. 20 міл. пуд. Селянство по нормах звичайного споживання повинно взяти для свого вжитку з цієї кількости 8 міл. пуд. Таким чином Україна мала-б коло 12 міл. пуд. продажного мяса. Але через те, що убій в цьому році був вищий за нормальний, то слід визнати за більш правдиві вирахування Наркомзему, які подають кількість продажного мяса на Україні в 15 міл. пуд. Потреби українського мійського населення покриваються 10 міл. пуд., решта 5 міл. пуд. може бути вивезена за межі України. Північ, переважно Москва і Петербург можуть забрати максимально до 1 міл. пуд. Значить, з мясних ресурсів України лишається до експорту 4—5 міл. пуд.

Франція признала уряд большевицьких терористів у Москві

ПАРИЖ, 28. жовтня. — Сьогодня французьке правительство признало російський советський уряд і повідомило про се телеграфічно большевицького комісаря закордонних справ Григорія Чічеріна.

ПРОГРАМА РАДІЧА.

ВІДЕНЬ, 20. жовтня. — Після донесень з Загребу, столиці Харватії, Степан Радіч, провідник хорватської хлопської партії, виголосив у Вараждині промову, в якій між іншим займався женевською конференцією і заявився за редукцією югославянської армії до половини.

Далі заявив Радіч, що хлопська партія буде підпирати білгородський уряд навіть, якби в склад кабінету Давидовича не увійшов ніодин Хорват, бо в противному разі прийшов би до керми уряд Пашіча, що довелоб до домашньої війни.

МОСКОВСЬКО-БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ БЛОФ НА УКРАЇНІ.

ХАРКІВ, Украйна, 20. жовтня. — Тутешня большевицька урядова ґазета „Вісти" повідомляє, УЦИК („український" центральний ісполнітельний комітет, себто виконуючий комітет московського совета на Україні) приняв громом оплесків звіт голови харківського „совнаркома" (совета „народніх" комісарів) Власа Чубаря про створенне МССР. молдаванської соціялістичної советської републики (МССР.) на Україні.

Ся МССР. має бути створена з кількох громад на Поділлю і в Одещині. Столицею назначено місто Ананіїв.

Головою „совнаркома" МССР. має бути Румун Староґ. Український" уряд обіцює урядови МССР. повну піддержку в боротьбі за обєднанне з Бесарабією і Румунами, що остають тепер під Румунією.

Як ми вже писали, Україна не хоче румунської Бесарабії, але північної і південної її частин УКРАЇНСЬКИХ.

Але творенне штучних румунських републик на Україні сьому визволенню українських земель Бесарабії не поможе, а радше пошкодить, бо тепер Румунія може сказати, що як можуть бути „румунські" (вони надії українські) землі на Україні, так можуть бути і в Румунії українські.

КАЖУТЬ, ЩО ШАХРАЙСТВА ДОПУСТИЛАСЬ ПОЛЬЩА.

МОСКВА, 28. жовтня. — Большевики кажуть, що лист Зіновєва до анґлійських комуністів підроблений, та що того обману допустилась Польща.

БОРНЯ НА РИСЬКІЙ ГРАНИЦІ НА ПОЛІССЮ.

ВАРШАВА, 20. жовтня. — В пинському повіті появились нові діверсійні відділи. Дня 15. жовтня острілювано поїзд між Михайловичами і Плонском, на зелізничому шляху Серпці. При сьому священикови, що вертав з Америки, відібрали 3,500 долярів і чеки на кількадесять долярів. Поїзд здержано, але погоня була безуспішна. Доразовий суд над 10 зловленими учасниками буде в Пинську 22. жовтня.

ОХОРОНА РИСЬКОЇ ГРАНИЦІ.

ВАРШАВА, 20. жовтня. — Польський уряд повідомляє, що „польсько-советську" границю обсадить спеціяльний корпус військової сторожі. Воєводи ґен. Ольшевський і Янушайтіс одержали постійну військову асисту для забезпечення „публичного спокою". Складати-меться вона з потрібної скількости військових відділів.

ПОСОЛ ВАСИЛЬЧУК ПРО ПЕРЕСЛІДУВАННЯ УКРАЇНЦІВ В ПОЛЬЩІ.

ЛЬВІВ, 22. жовтня. — В розмові з представником советської телеґрафічної аґенції „Роста", посол Васильчук заявив, що причиною всіх нападів на риській границі, які мають місце на наших північно-західних землях, є переслідування українського населення. Посол навів богато прикладів. Польські часописі лають посла Васильчука і закидують йому надужиття посольської нетикальности.

АЛІЯНТСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ.

ПАРИЖ, 27. жовтня. — Нині зібралась тут репараційна нарада аліянтських знавців. В нараді заступає Америку полковник Джеймс А. Лоґен.

ЦІКАВА СТАТИСТИКА.

ЛЬВІВ, 15. жовтня. — Київська міліція під національним оглядом представляється так: Москалів 56%, Українців 27%, інших національностий — 17%. По соціяльному становищі: робітників 36%, селян — 54%, інтеліґенції — 10%. По освітньому цензу: з висщою освітою 2%, середньою — 10%, низшою — 61%, домашньою — 11%, малописменних — 11%. Комуністів 14%, бувших червоноармійців — 95%, решта канцелярійний жіночий персонал. Статистика обіймає всіх затруднених в міліції.

Ці відомости були подані в справозданню про діяльність міліції на засіданню міської Ради Києва, при чім було заявлено, що в справі українізації міліції зроблено дуже богато, а діловодство в міліційних установах „повностю" ведеться на українській мові. З сього виходило-б, що всі оті 56% Москалів вивчили українську мову і послугуються нею в письмі і слові, але се очевидно не відповідає дійсности. Українізація зводиться фактично до того, що канцелярійний персонал пробує писати папірці каліченою українською мовою, важкою до перечитання не тільки для „зукраїнізованих" Москалів, а також для Українців. 56% Москалів серед київських міліціонерів що находяться в постійній, щоденній стичности з широкими масами населення, се найкраща ілюстрація, що українізація починається не з того боку. Не з папірців писаних мішаною треба її почипати, а із збільшення числа Українців в установах.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ .75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
В Канаді належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Адм. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ФЕДЕРАЦІЯ ВІВЦІ З ВОВКОМ

Польський соціялістичний дневник Ютро, який видае лівиця П. П. С. (польської партії соціялістичної) помістив розмову з українським послом АНТОНОМ ВАСИЛЬЧУКОМ.

На запит про становище Українців до польської державности, відповів пос. Васильчук:

„Стоїмо на становищі, що кождий нарід мусить мати свою незалежність. Український нарід мусить бути у взаїмних правних відносинах із спорідненними народами, отже і з Польщею. Для нас концепція федерації е конечною умовиною, а рахуючись з фактом сучасного укладу міжнародніх сил, стоїмо на становищі, що в Польщі мусимо мати широку територіяльну автономію. Отже:

1) власний сойм з осідком у Львові;
2) власну адміністрацію;
3) власне судівництво;
4) власне військо;
5) власну монету.

Коли йде про церкву, то стоїмо на становищі відділення її від держави. Якщо Польща хотіла би прихильно поставитись до наших змагань до незалежности України, то негайно мусить стати на становищі автономії, яка веде до федерації".

На запит, що думае про запорядженне польського уряду на східних окраїнах, заявив посол. А. Васильчук, що вони не видержують найменьшої критики. Акції успокоення окраїн не можна було повірювати ґенералам. Населенне розюшене, а тюрми переповнені.

Він говорив:

„Такий стан річий скермовуе думку українського населення на схід, хоч Росія теж приноровлюе до нас окупаційну систему. Все те витворюе небезпечний для держави фермент. Рішучо твердимо, що лише уряд, опертий на краевому законодавстві, перекине міст згоди між обома братніми народами"

На дальше питанне по чиїм боці стало-б українське населенне на випадок війни Польщі з СРСР., заявив запитаний, що частина українського населення станула би на боці большевиків.

„Одначе боюся — додав пос. Васильчук — щоби частина польського війска не стала на російському боці".

Щодо проекту створити завязок українського університету в Кракові, то се — казав він — „чистий глум; красше було-б запроектувати в Гонолюлю". „Уряд замість говорити з нами — казав Васильчук — послугується ріжного рода факторами і се ще більше підсичуе безпляновість у відношенню до нас".

Відношенне до през. Петрушевича означив пос. А. Васильчук — як неґативне. В справі територіяльних границь незалежної України рішати-ме час і голос заінтересованого населения. Відношенне до советів теж неґативне.

Свою розмову закінчив пос. А. Васильчук отсими словами:

„Був час, коли ми від польського сойму ждали розвязки нашої української справи. Сьогодня ми зовсім знеохочені, бо прецінь прикро, як для розсліду духа народу польський уряд посилае до нас аґентів дефензиви (тайної шпіонської служби). На те шкода часу і грошей".

* * *

На нашу гадку пос. Васильчук і кождий інший, хто подавав би подібний плян, робить великий політичний промах.

Українці ніколи навіть не сміють у думці доступити можливости якоїнебудь федерації, спілки, союза, чи навіть тільки порозуміння з найстрашнійшим многовіковим ворогом України, котрий все лише стремів і завсіди буде стреміти до ЗНИЩЕННЯ українського народу. Се була-б спілка вівці з вовком.

Українці повинні все тямити одно слово у відношенню до Польщі, а саме, що НІКОЛИ з нею нічого спільного не можуть мати. . . . . . .

Вони можуть з нею зійтись і зійдуться лише на полі бою.

НА ПОМІЧ УКРАЇНСЬКИМ ДІТЯМ

Рідна Школа із Західної України кличе о поміч!
Поміч потрібна негайно!
Як помогти?

Нехай кожде українське товариство в Америці на найблизшому мітингу ухвалять від себе допомогу в сумі від 5 до 25 долярів і зараз вишле на Рідну Школу до Обеднання.

А кождий свідомий Українець і Українка нехай вишле НЕЗАПЛАЧЕНИЙ досі народній податок за 1923 і 1924 до Обеднання, в сумі 6 долярів.

Тоді Обеднанне вишле зовсім вистарчаючу допомогу до старого краю на українські приватні школи і на оборону сих шкіл усіми можливими способами.

Спішіться, бо пізно іноді значить запізно!

Допомогу посилати через Обеднанне на адресу:
OBYEDNANNYE, 847 N. Franklin St., PHILADELPHIA, PA.

УЧИТЕЛЬСТВО НА УКРАЇНІ

Кілька разів писали ми вже про вчительство на Україні та про ті важкі умовини, серед яких доводиться йому працювати. Недавно інформували ми наших читачів за київським „Більшовиком" про новий тип кчителя на Україні. Безперечно, що там починае творитися новий тип учителя під впливом специфічних обставин, але цей новий тип щойно прозябае, він ще рідкий в життю.

Обставини, серед яких працюе вчительство, невимовно важкі. Воно е цілком прибите тими обставинами, а через те й не вразливе на те, що діеться довкруги нього. Життя котиться бистрою струею вперед а учитель переважно відстае від тої струї. Найкраще свідчать про це дискусійні статті, що появилися в отанніх кількох числах харківських „Вістий". На сторінках тої офіціяльної ґазети забрав голос якийсь С. П., та наробив багато шуму, що вчительство стало апатичним, збайдужніло. Воно не вразливе навіть на речі, які безпосередньо його торкаються. Воно не забрало ще ні разу голосу в пресі навіть у справі школи в той час, коли сільські кореспонденти, переважно селяне написали вже кілька сотень статтей про школу. Словом зле з учительством!

Наспіли в цій справі й инші статті до „Вістей". З них теж виходить, що вчительство направду мовчить. „Мовчить — пише учитель І. Ситкевич — через те, що дуже багато мае чого сказати!" Перш за все воно находиться у дуже важкому матеріяльному положені. Та за те до нього ставляться надзвичайно великі вимоги. Від учителя вимагають, щоби він працював в школі, та користувався при навчанню найновійшими педаґоґічними здобутками. Далі вимагають, щоби він виконував громадську роботу в сільській раді, в комітеті незаможніх селян, в хаті-читальні, щоби ліквідував неграмотність, налагоджував кооперацію, вів драматичні гуртки, поширював пресу, був інспектором безпритульних дітей, поширював комуністичні ідеї та безбожність, орґанізував гуртки „безвірних" і т. д. У цих „ударних" кампаніях учитель повинен йти в першій лаві. Він повинен популяризувати ідеї повітряної фльоти. Доброхему (добровільна акція на полі хемічного вивінування червоної армії), сільсько-господарського податку, влаштовувати всякі революційні свята, працювати над статистикою і т. д. і т. д.

„Сільський вчитель повинен тепер, бути енциклопедистом — пише тойже Ситкевич — від нього зараз вимагається кольосальна ерудиція. І він, напруживши всі сили, мусить набирати в себе зі свіжгоо джерела нові засоби знання, гризти ґраніт науки, робити „первісне накопичення" матеріялістичної пролетарської ідеольоґії".

Так повинно бути, так хочуть обставини а на ділі „вічна боротьба з темрявою, з дивовижним ходом життя ставить його в стан того Дон-Кіхота, що бився з вітряками. Тісна залежність від села і селянського настрою, постійна тяганина з пяними головами села, запекла ворожнеча з „темними елементами" — ось оточення, в якому улаштовується вчитель. Не рідкі випадки, коли селянство дивиться на свого вчителя як на комуніста, червоного з червоних, а блищі центри одночасно бачуть в ньому примару контрреволюціонера. Це — обективні умови праці!"

Виходить — що працювати зле і не працювати ще гірше. Аґітація, поширення безбожности роблять вчителя ненависним серед селян а дармування роблять його контрреволюціонером в очах влади. Дійсно незавидна доля українського вчителя. В таких обставинах може направду зродитися не один, але кілька нових типів українського вчителя в зовсім неґативному розумінні. Не диво, що той учитель мовчить. Бо й якже йому не мовчати! Йому треба бути в згоді з селянами і з владою.

Керманич професійної освіти Ряпо подае ось які офіціяльні цифри учительського вивінування. Пересічно на Україні учитель діставав у місті 26.95 карб., а на селі 18 карбованців місячної платні. При чім на Поділлю учитель діставав на селі тільки 10.50 карб., а в місті 17.50 карб. місячно, а в Чернигівщині в селі рівно 10 карб., а в місті рівно 14 карб. Найвища платня була в Одещині, де сільський вчитель одержував 29 карб. місячно а міський 36.25 карб.

Істнуючи з дітьми й родиною на такій мізерній матеріяльній базі, той учитель повинен виконати всі обовязки, що на нього вкладають і жити в згоді зі селянами.

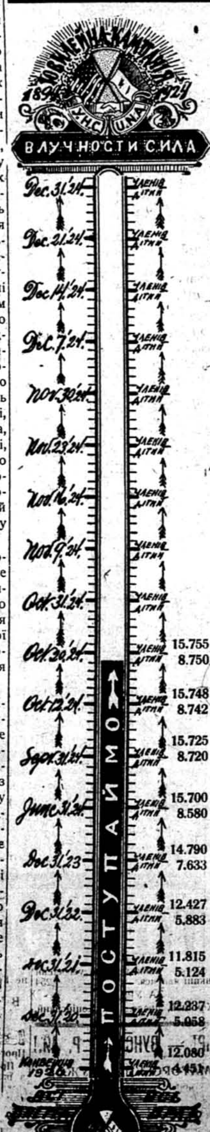
Те невідрадне становище вчителя змальовуе ще досаднійше та яркійше другий автор Ф. Таран. Він пише: „Всім відомо, що матеріяльний стан, при якому доводиться працювати нашому вчителеві на селі, часом приводить до того, що вчитель мусить оглядатися за тим, щоби дістати дещо з рук куркулів, з рук темних сільських мас. Вониж, утримуючи його на свої кошти, і дивляться на вчителя, як на попихача, зводять його часом на одну дошку з чередником (пастух громадської череди). Звичайно, такі умови життя не можуть сприяти розвиткові в учителя чуття громадської відповідальности і вчитель сам йде по лінії найменьшого опору, омужичується в повному змислі того слова, стае сірим, рядовим селянином і то не тільки по свойому побуті, а навіть підупадае нище середнього селянина, змушений до цього своею службовою обслуговуючою роботою що до селян. Ось факт: в. Баклаївському районі, на Харківщині е вчителька, член Робітосу, А. Кванталіяні, котра заробляе собі засоби до життя як ворожка. Збирае вона у школі що вечора баїв свого села, заводить шкільний ґрамофон, береться за колоду карт і без кінця ворожить".

Ці голоси змальовують достаточно те справді траґічне положення українського вчительства. Йому направду не до аґітації та не до поширювання культурної роботи а до важкої праці над поборюванням щоденної біди та до пошукування за гірким куском насущного.

Ряпо, керманич головпросвіти подав наведені цифри учительського випосажения, але не сказав, що й навіть те жебрацьке вивінування одержують учителі не акуратно. Як видно із дискусійних статтей на тему мовчанки й апатії до громадських справ учительства, то воно густо-часто не одержуе платні на протязі кількох місяців під ряд. Завдяки його біді паде його авторітет в очах селянства. Без авторитету воно може мало зробити навіть для самої школи. Та влада менше звертае уваги на те, що учитель робить в школі а більше звертае уваги на те, що він робить поза школою для поширювання нової пролетарської чи краще комуністичної ідеольоґії. В таких обставинах учитель не може вивязатися із тих обовязків, що на нього накладаються владою і через те е в очах тої влади контрреволюціонером.

Коли справа з українським учителем піде так далі, то нема чого покладати які небудь надії на нього й на те покоління, яке він виховае в школі.

(Діло). В. М.

В повисшій шпальті офіціяльного органу У. Н. Союза, підчас теперішної „ювилейної кампанії" рекордовий департамент У. Н. Союза буде виказувати поступ кампанії і зріст членів організації в формі термометра.

В надії, що Вп. Члени і Членкині будуть старатися, щоби рівнобіжно з датами підносило ся і число обезпечених то е членів і дітий приеднаних до орґанізації підчас сеї ювилейної кампанії, кличемо всіх до вспільної орґанізаційної праці до приеднування нових членів після розісланих до відділів інформацій.

І. Каштанюк
рекордовий секретар.

ЧЕХИ І РОСІЯ.

Ґазета „Народне Освободження", орґан геських леґіонерів, містить статтю д-ра Івана Славика під заголовком „Рішуче слово нікчемного царя". В статті читаемо: З перших днів народження в кожному з нас жила думка, що Росія допоможе чеському народові в рішучі хвилини. Покоління за поколінням жили в певности, що „Рус з нами", колиж вибухла всесвітня війна, то всі погляди взернулись на схід з вірою, що ось прийде воля та принесуть її руські полки.

З яких жерел виходили і на чому спірались через цілі століття ці великі надії? По-першому працювала тут психольоґія малого народу, який сам будучи політично безпорадний, бачив на сході могутнього родича і природньо покладав на нього всі свої надії. Прикладів тому, що ми жили думками на поміч оРсії, маемо багато, але дуже хутко вичерпаемо матеріял, коли схочемо подивитись, які конкретні наслідки дала наша віра в руського протектора. Кілька разів, коли Відень особливо тяжко гнітив нас, спокушались ми застукати в двері заможнього родича, проте не тільки того не зробили, але залишились далеко від них інстинктовно боючись розчаруватись в своїх русофільських, правдивійше царефільських снах. Ми не тільки не насмілились попросити помочі, але боялись отвертими очима подивитись на руську владу, бо грізна дійсність свідчила, що традиційні оборонці Славян гнітять і держать в рамцях російської держави славянських братів (як також і инші народи) не меньш хижо, ніж те робиться в Австро-Угорщині. Крім якоїсь незначної демонстрації, наприклад підчас прощі до Москви в 1867 році, яку було викликано більш неприязню до австрійської держави ніж симпатіями до нас, не було рішучо нічого, що давало би грунт нашим надіям. Навпаки можна засвідчити фактами, як в Росії наші народньо-політичні прагнення зустрічались з ясною неохотою у всіх тих, хто з такоюж неприязню ставився проти подібнихже прагнень неруських народів в царській Росії. Тільки, коли вибухла війна, руська влада і цар зробили деякі кроки, що досі служать у наших царефілів арґументом про „гарячий славянський дух" та рішуче слово царя, що будемо „вільні". (Др. Крамарж в „Народніх Лістах). В дійсности це був тільки крок, який вживала у себе кожна з воюючих держав. Рішуче слово царя, який слухав першого зустрінутого радника, булоб взято назад після першої примхи істеричної жінки, або ховавшихся за лаштунками трону Распутина і Вирубової.

Українці особливо знають цю неохоту, яку відчували на собі не тільки в часи царської влади, але і після революції, коли у влади стояла вже так звана руська революційна демократія.

ДОПИСІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Українська Жіноча Громада ухвалила переслати з своеї каси суму $100.00 на дім для наших інвалідів в старому краю.

Гроші вислала через Обеднання. При сім наше тов. відсилає також посередництвом Обеднання для політичних вязнів збірку з Віча по причині смерти О. Бесарабової, яке відбулося в цвітні с. р. Збірка з Віча була $73.66. До сего на руки нашого Тов. прийшла збірка зібрана на весіллю панни Агафії Конюх в сумі $7.25, зібрала тов. Городнелович, зложили по $1.00 О. Баляс, Г. Конюх і Кучман, решта дрібними жертвами. Кромі сего Яків Бубняк зложив на сю ціль на руки нашого тов. $1.00 — так що всего разом для політичних вязнів наше тов. відсилае суму $81.91. При сій нагоді низше підписана складае від себе Народний Податок $3.00 за сей рік.

Анна Кулікова,
касієрка Тов. Жіночої Громади.

ПОВОРОТ БРАЙТЕРА ДО ПОЛЬЩІ

Бувший посол Брайтер, який тепер перебувае у Відні, стараеться про дозвіл на поворот до краю. Польське посольство у Відні, в порозумінню з варшавським урядом, висловило свою прінципову згоду, одначе під умовою підписання певного „цироґрафу" тим більше, що Брайтер остае під закидом державної зради. . .

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

Вудгевен, Н. Й. — Наша громада потрохи пробуджується зі сну та починає відживати. Зачався у нас політичний рух. Орґанізується Укр. Амер. Горожанський Клюб.

Масові Збори відбудуться в пятницю, дня 31-го жовтня 1924, о годині 7-мій вечером в шкільнім авдиторіюм, Public School No. 58, Queens, cor. 94th and 97th Ave., Woodhaven, L. I., N. Y.

Пожаданим є, щоби наші люди зрозуміли сю річ і як місцеві так з околиці взяли участь в тих зборах, бо се є дуже важне для нашого життя в Америці, если ми хочемо, щоби про нас Українців знали Американці. **С.**

Бриджпорт, Кон. — В нашій місцевости тими днями у польській родині сталася траґедія, між неяким В. Зарковським а його любкою п. Хомінською. Згаданий любовник покалічив дуже бритвою свою коханку, котра тепер є в критичнім положенню в шпиталі. А собі знова перерізав горло. Зайшло їм о те, що Зарковський не хотів забрати зі собою і її троє дітий а вона знова не хотіла лишити їх при мужови. Зарковський так сильно розлютився, що хотів позбавити життя собі і її. **М. Г.**

Джерзи Сіти, Н. Дж. — У нас не є така велика громада, а помимо того є тут дві парохії: одна на долині міста а друга на горі міста, парохія на горі міста має священника і первородного дякоучителя, має величаву школу з більше як 125 дітий, має первородний хор, котрий не дармує. Час від часу устроює концерти, представлення, як і тепер при помочи двох великих відділів які тут концентруються на горах міста а іменно: від. У. Н. С. 270 і від. 157 Провидіння.

Заряджено відсвяткувати дня 2-го падолиста Всенародне Свято проголошення української республики, на котре то свято запрошують усі Братства і Товариства, щоби могли то свято якнайвеличавійше відсвяткувати.

Парохія на долині міста спить сном блаженних. Так як кепський господар тримає через літо слуги а на зиму відправляє, так парохія на долині міста через літо мала по 3 священників і 3 дяків а на зиму голова сеї парохії відправив двох дяків і оставив одного і той шукає за якимсь заняттєм, відправив також обох священників, а сам бігає по хатах за грішми.

НОВИЙ ВИСТУП М. АРЦИБАШЕВА.

З приводу фейлетонових екскурсій.

Після того як відослав вам свою статтю, про виступи еміґрантської російської преси проти Українців, зявився на сторінках варшавської газети „За свободу!" отвертий лист Г. Невідомого (очевидно псевдонім) до М. Арцибашева. Автор отвертого листа так само, як і я, так само як кожний грамотний читач зрозумів наведені мною в моїй статті рядки з фейлетону п. Арцибашева, як вислів його неґативного відношення до самого права України на самовизначення.

У відповідь д. Невідомому М. П. Арцибашев умістив в газеті „За свободу!" аж два великі фейлетони, де заявляє, що він зовсім не те хотів сказати, що у його було сказане.

І тепер д. Арцибашев висловлює чимало річей, під якими підпишеться кожний з нас. Між иншим він пише:

„Безумовно визнаючи за деякими частинами бувшої російської імперії цілковите право на незалежність, я не згадував про Україну зовсім не з тої причини, що не визнаю за українським народом прав на самоозначення. Ні, я переконаний сторонник вільности народів. Ніякого не бажаю насилувати. Я вважаю, що кожний народ, як що він прагне і може жити цілком самостійно, має право заводити в себе лад, який хоче... Колиб навіть Переяславський трактат був инший і Богдан Хмельницький віддав Україну в цілковиту неволю, а сучасне населення України заявило про своє бажання звільнитися від цього рабства, то я став би на його стороні".

Так пише тепер д. Арцибашев, і ясно, що це цілковито розходиться з тими його заявами, які були в першому виступі.

Вважаю потрібним це зазначити, бо я полемізував з цілком иншим Арцибашевим.

Зазначаючи це, мушу разом з тим щиро пошкодувати, що не можу тут навести, ще кілька цитат з останньої статті п. Арцибашева: „Відповідь Українцеві". Ті цитати дуже цікаві під тим поглядом, що російський демократ, так само як і большевик, ставши на засаді: „воля самовизначення аж до цілковитого відокремлення", обовязково додасть: „тільки такого відокремлення для України ні в якому разі не може відбутися".

— Чому саме?

А ось чому (дозвольте одну цитату таки навести):

„Я двацять років прожив на Україні, пише М. Арцибашев, і ні разу не бачив і не чув про бажання відокремитися від Росії з уст українського мужика, і мене не переконають у цьому інтриги Івана Виговського в 1658, Петра Дорошенка в 1672 і Мазепи в 1708 роках. Тоді, як і тепер, в мене на очах проповідь про відокремлення України — до того-ж дуже непопулярна — розгорталася серед нечисленних інтелиґентських гуртків, в котрих визначну ролю відогравали Українці не російські, а подекуди й просто аґенти Австрії".

Це вже на вашу адресу, панове Галичане! Розпишіться й подякуйте російському письменникові і патріотові. Я-ж дозволив би собі подати йому і взагалі тим, що „не бачили й не чули із уст українського мужика" і т. д., одну невеличку пораду: переглянути політичні пісні українського народу. Тоді вони побачать і почують „із уст українського мужика" багато цікавих і несподіваних для себе річей.

Чи може народні пісні це дурниця, а головне — що говорить російським паничам Петро Скрипаль чи Іван Перебийніс із Зарічної Слобідки?..

Врешті це дуже давній і надто застарілий арґумент. Коли в державній думі була висунута одною групою послів вимога дати українському народові школу на його рідній мові, то російські посли запротестували:

— Ведь он не просіт!

І не дали...

Ол. Саліковський.

ЦІННЕ ПРИЗНАННЯ.

Буває оноді так, що ворог ворогови в своїй безмежній лютости несвідомо виставляє свідоцтво, на котре слід загалом в сім випадку Українцям звернути на нього увагу. І так: московський т. зв. демократичний часопис, в дійсности один се не менше, як суто чорносотенний зацофаний „Руль" ч. 63 з дня 20 серпня 1924 приніс статтю під заголовком „Українське гнїздо", де автор розписуючися про сільсько-господарську Академію в Подебрадах, нагадує слідуюче:

„Подебради — чистенько, незнанне невеличке лічниче чеське місто заселене головно Чехами а тільки в малім числі чужинцями, стало на протязі послідних літ українським гніздом.

Тут живе в дуже великім числі українська професура, і тут находиться українська сільсько господарча Академія прикрашена „жовто-блакитним" українським прапором, згл., вивіскою, якою красується по черзі один з найкращих і лучших місцевих готелів „Короля Георгія", ту містяться всі студенти Академії і всі академічні установи.

Українську мову чути всюди; купальнім місці, лічничім парку, і по вулицях, головно біля української студентської харчівні в районі Академії. В значній ступені українізовано околиці Подебрад, де примістилися студенти не найгоршій квартир в місті.

Московські еміґранти уникають поселитись в Подебрадах, тому, що окружаюча українська атмосфера дише у відношенню до них явною ненависттю. Життя тих нечисленних московських еміґрантів, які находять ся в Подебрадах, нагадує само собою життя, яке вели в часі війни між собою Французи і Німці в Цвайцарії — тобто вороги на нейтральній землі. Елементів, які стремлиб помиритись з Москвичами, не має взагалі, а більшість з тих не многих, які бажалиби помиритись, злобно думають в глибині своєї душі.

Се загальний вид, не анекдота, а дійсність, що при іспитах питають українських студентів, „по якому вони думають", бажаючи сим способом піймати менше самостійних в українстві а склонних до московської орієнтації.

По реставраціях і публичних місцях не женуються Українці маніфеcтувати свою ненависть до Москвичів, а головно до тих мало-росів, які стоять на ґрунті культурного обєднання цілого московського народу.

Українські наукові заведення представляють собою школи шовінізму доведені до вищих ступенів.

Москвичі, які і рідко попадають в Подебради, можуть богато дечого научитися та зібрати богато заміток з сього на будуче!"

(„Новий Час")

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

..КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Уряд Тов. Запорожської Січи, від. 342, пошукує свого члена Николая Длуговського. Він має перебувати в Нюарку. Н. Дж. Прошу подати свою адресу до висше згаданого уряду на адресу: John Markowich, 23 Leick Ave., Carteret, N. J.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Бр. св. Василія, від. 168, подає до відома своїм членам, що річний мітинґ відбудеся в неділю, 2. падолиста, о годині 2-гій пополудни в гали Івана Ваверчака під ч. 782 Стейт Стр. На порядку нарад буде справозданне урядників і контрольної комісії з цілорічного діловодства і вибір нового уряду на рік 1925. Неявившийся член заплатить 50 цнт., а урядник 1 дол. кари. Рівнож пригадується інтересованим, котрі хотілиб забезпечити себе чи свою родину в нашій організації, що будеться принимати як старших так і дітий до братства і до У. Н. Союза після статута. — Гр. Дячишин, предс.; Гр. Космина, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Зоря", від. 6, подає своїм членам до відома, що річні збори відбулися в суботу дня 25. жовтня 1924 року, на котрих зістав вибраний новий уряд на слідуючий рік: О. Плескун, предс.; М. Лектей, заст. пр.; Н. Ковбасник, секр.; І. Єдинак, заст. секр.; Н. Щур, касієр; Е. Ржиськийш заст.; Й. Мартинів і Е. Кука, контрольори; І. Дмитрів і І. Приймак, опікуни хорих; Н. Василишин і Л. Ондорович, хорунжі; М Тарновський, атаман; Й. Диків, господар галі. Подаєсь членам до відома, що місячні збори будуть відбуватися що четверта субота попершім. — Н. Ковбасник, секр.

НОВА ДЕРЖАВНА ОБЛАСТЬ НА ПІВДЕННІМ СХОДІ РОСІЇ.

По донесенням радянської преси істнує проект утворення Південно-Східної Области, через обєднання в одну адміністративно-господарську одиницю Кубансько-Чорноморської, Терської і Донської областей, Ставропольської губернії і автономних областей ріжних кавказьких народів на північних склонах кавказьких гір. Мабуть у звязку з цим проектом стоїть також питаннє про вилучення з меж України частини Донецького басейну і взагалі всіх тих частей бувшої Донської области, які за часів большевицького правління зістали прилученні до України. Цю справу підніс Південно-Східний Обласний Комітет Російської Комуністичної Партії, зустрівши протести зі сторони Губерніяльного Виконуючого Комітету Донецької губ., в склад якої входить тепер згадана територія, і инших українських чинників.

Ця справа представляє для всіх Українців, без огляду на те, де вони живуть, першорядний інтерес. Закреслена проектом Південно-Східна Область — це-ж терен нашої національної експанзії на Схід! Тут віддавна розсілося багато українського елементу, продовжуючи нашу національну територію до підножя Кавказу. Тому Українці не можуть бути байдужі до того, як улаштовується життя цих просторів, що знаходяться в безпосередньому сусідстві з українською державною територією.

Треба пригадати, що ідея полічення бувших козачих областей на південному Сході Росії в одну цілість не є нова. Висунула її російська революція, як і всі инші національно-політичні проблеми на території бувшої царської Росії. Конкретні зариси ця ідея почала набирати по большевицькім перевороті. Тоді кубанські і донські козаки, не хотячи підлягати большевицькій власти, проголосили свої области самостійними державами, а одночасно на кавказькім підгірю почали творитися автономні области кавказьких народів. І тоді від кубанських козаків вийшов проект получення всіх козачих областей і територій кавказьких народів (на Передкавказю) в Південно-Східний Державний Союз. Ідея ця не зустріла одначе прихильности серед донських козаків. Та й на Кубані неукраїнські елементи поставилися до неї більше як пасивно. Козацтво в своїй більшости, особливо козацтво донське, окрему державність своїх областей уважало річю переходовою, до часу, поки в Росії не прийде назад „законне" правительство. Отже нехотіло воно свого мимовільного „сепаратизму" закріпляти організацією спільної козацької держави, а така власне ціль присвічувала ініціяторам цеї ідеї. Тому хоч Союз був, здається, формально проголошений, але він не увійшов в життя, нічим себе не заявив.

Як відомо, козачі области були головним пляцдармом для всеросійської контрреволюції. Тут організувалася добровольчеська армія, звідси стара Росія хотіла привернути старі порядки, свою цілість і неподільність, борючись також з „сепаратизмом" козачих областий. А що сепаратисти були головно серед кубанських козаків, то ціле вістре тої боротьби впало якраз на Кубанців, яких добровольчеська армія уважала такими-ж ворогами, як і большевиків, і розправлялася з ними подібно, як і з большевиками, не спиняючись перед убивствами визначних українських провідників (Балабуха), розгоном Кубанської Ради і т. п. Під ударами російської реакції не тільки вмерла ідея Південно-Східного Державного Союза, а також розпливлася в общерусскости державність поодиноких козачих областий, добита відтак большевиками за те, що козаки активно піддержували всеросійську контрреволюцію.

Тепер всі козачі области, зазнавши досить великих змін своїх границь, належать кожда з окрема до Російської Радянської Республики. А що вони становлять географічно-економічну цілість, то виникло питанне про обєднання їх в адміністративну одиницю вищого порядку, з ширшою компетенцією, ніж звичайні губернії і области.

Можливо, що цій области буде надано характер автономної республіки, для чого є всі дані — географічна заокругленість краю, його природні богацтва, поважне число населення і навіть деяка державна традиція. А що на території цеї области Українці становлять досить поважний процент а можність збільшення українського елементу через переселення не є замкнена, отже є дані, що національне обличе нової державної одиниці, коли не тепер, то з часом може прибрати український характер. І в цім для нас головний інтерес цеї справи.

Як же в світлі отих перспектив поставитись до питання про відірваннє від України Таганрогського округа і частей першого і другого донських округів Донської области в її попередних границях?

Ця полоса етнографічно (Таганрогський округ) і економічно (часть донецького басейну) є органічною частиною основної української території, яка кінчається на північнім побережу Азовського моря і у впаду в це море ріки Дону. Отже з культурно-національних і економічних мотивів поворотне прилученне цеї полоси до Донської области (тепер вона належить до Донецької губ. в складі Української Радянської Республики) було-б нічим не оправданим розриванням національно-економічної цілости краю, коли-б Донська область далі становила відокремлену адміністративну одиницю і належала до Росії.

Инакше представляється справа, коли Донська область разом з иншими областями на Передкавказю становила-б цілком окрему державну одиницю. З огляду на те, що український елемент на всій цій просторини і тепер є досить сильний, що робить вигляди на український характер краю, то на прилучення до проєктованої Південно-Східної Области Таганрогського округа і частини Донецького басейну можна-б дивитись, як на побільшення тих виглядів, через збільшення українського населення в Области і звязанне її економічних інтересів з економічними інтересами України. Отже з національно-політичного становища прилучення згаданої пограничної полоси України до Південно-Східної Области було-б навіть сказаним.

Приналежність цеї полоси до України не розвязує питання заокруглення нашої етнографічної границі від Сходу і Півдня. Поза Україною лишається майже чисто українська Кубань і українські етнографічні оази в Ставропольській губ. і на цілім Передкавказю. Кубань важко получити з Україною, бо вона не має з нею безпосередної стичности. Коли би цей момент можна було зігнорувати, то важче зігнорувати другий момент — розірвання географічної і економічної єдности цілого Передкавказя, коли би виділилось з него українську Кубань і прилучено до України.

Отже мусимо погодитись з тим, що українське населення на Південному Сході буде жити окремим від України життям, яке означує географія і економіка цього краю. В наших національно-політичних інтересах тільки є, щоби цей край по державній традиції царської Росії не звязувано штучно з Росією теперішньою, з якою він і національно, а особливо економічно не має нічого спільного. З цього погляду збільшення українського населення в Південно-Східній Области, поширення там сфери наших національних і економічних інтересів є не маловажною справою. І тому, коли би невдалося залишити в складі України Таганрогського округа і частини Донецького басейну, то не треба дуже журитися, як вони і відпадуть від неї, але **при услівї, що увійдуть в склад Південно-Східної Области як окремої державної одиниці, злученої не з Росією, тільки з Україною!**

При спосібности зорганізовання Південно-Східної Области можна і треба вилучити з теперішньої Донської области північну її частину, до ріки Калитви на Заході і за зелізничу лінію Ліхая-Царицин на Півдні і прилучити до Царицинської губ., до якої вона допасовує економічно і етнографічно, як губернії й так зложеної в переважній части з території бувших донських козаків. Таким способом російський елемент в Південно-Східній Области дещо зменшився-б, а при евентуальнім прилученню до неї Таганрогського округу і частини Донецького басейну збільшився-б елемент український і це запевнило-б Українцям належитий вплив в цілій области. До Південно-Східної Области, як державної области вищого порядку, повинні належати не тільки дрібні автономні области на підступах Кавказу, а також більша розмірами Дегестанська автономна республика, що займає переважну часть Каспійського побережа. ....

....В зазначених межах Південно-Східна Республика мала-б около 300 тисяч кв. клм. просторини і около 7,5 міліонів населення, в тім на автономні области кавказьких народів, разом з Дегестаном, приходиться 90 тисяч кв. клм. території і около 1,7 міліонів населення, а решта просторони є занята Українцями і Великоросами, з невеличкою примішкою инших народів.

А. В.

ПІДСТАВА БУДУЧЧИНИ ПОЛЬЩІ В ГАЛИЧИНІ.

Управитель школи в Кулачківцях біля Гвіздця (коломийського повіту) зробив донесення до суду, що шкільні діти, Ів. Винничук син Петра уроджений 29. лютого 1913 р., Ярослав Яворський, ур. 1. серпня 1910 р, Микола матейчук, ур. 22. квітня 1913 р., Петро Слободян, ур. 25. лютого 1910 р., і ще инші шкільні діти в паперовім портреті (друковім) президента Войцеховского і в паперовім „годлі" (орлі) викололи цвяхами та цирклем очі; що вони казали, що не треба їм польського Войцеховського і не хотіли робити ручних робіт з паперців білочервоних, а тільки синьожовтих. Протокол з дітьми стягав зразу „пан директор", а потім велося слідство заряджене прокураторією. Вкінці з огляду на ті, що діти не мали ще покінчених 14 літ віддано їх справу до покарения повітовому судови. Сей засудив всіх на кару арешту, а то: Винничука на 3 тижні, Матейчука на 2 тижні, Яворського на 3 тижні, а Слободяна на 4 тижні. Всі відсиділи кару в самі великодні свята с.р. перебувши перед тим одноднений слідчий арешт.